

לרפואת גיתית לאה בת רות

יהושע משרת משה

הרב מישאל רובין

דברים לד

{ה} וַיָּמַת שֵׁם מֹשֶׁה עֶבֶד ה' בְּאֶרֶץ מֹאָב עַל פִּי ה':
 {ו} וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי בְּאֶרֶץ מֹאָב מֹל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
 {ח} וַיִּבְכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ יָמָיו בְּכִי אֲבֵל מֹשֶׁה:
 {ט} וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוֹן מֵלֵא רֹחַ חֲכָמָה כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת יָדָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה:
 {י} וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדְעוּ ה' פָּנִים אֶל פָּנִים:

יהושע א

{א} וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד ה' וַיֹּאמֶר ה' אֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוֹן מִשְׁרַת מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 {ב} מֹשֶׁה עֶבְדִּי מָת וְעַתָּה קוּם עֲבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה אֶתָּה וְכָל הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
 {ג} כָּל מְקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כִּפּוֹ רַגְלֵכֶם בּוֹ לָכֶם נִתְּתִיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל מֹשֶׁה:
 {ד} מִהַמְדָּבָר וְהַלְבִּנוֹן הַזֶּה וְעַד הַנֶּהָר הַגָּדוֹל נֵהַר פְּרַת כָּל אֶרֶץ הַחַתִּים וְעַד הַיָּם הַגָּדוֹל מִבּוֹא הַשָּׁמֶשׁ יְהִיָּה גְבוּלְכֶם:
 {ה} לֹא יִתְּצֵב אִישׁ לְפָנֶיךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִמָּךְ לֹא אֶרְפָּךָ וְלֹא אֶעְזָבְךָ:
 {ו} חֶזֶק וְאַמֶּץ כִּי אֶתָּה תִּנְחִיל אֶת הָעָם הַזֶּה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבוֹתֶם לָתֵת לָהֶם:
 {ז} רַק חֶזֶק וְאַמֶּץ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּךְ מֹשֶׁה עֶבְדִּי אֶל תִּסּוֹר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמָאוֹל לְמַעַן תִּשְׁכִּיל בְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְךָ: {ח}
 לֹא יִמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָיִיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל הַכְּתוּב בּוֹ כִּי אַז תִּצְלִיחַ אֶת דְּרָכְךָ וְאַז תִּשְׁכִּיל:
 {ט} הַלֹּא צִוִּיתִיךָ חֶזֶק וְאַמֶּץ אֶל תַּעֲרֹץ וְאַל תַּחַת כִּי עָמַךְ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְךָ:
 {י} וַיְצֵא יְהוֹשֻׁעַ אֶת שְׁטְרֵי הָעָם לֵאמֹר:
 {יא} עֲבְרוּ בְּקֶרֶב הַמַּחְנֶה וְצֹוּ אֶת הָעָם לֵאמֹר הִכִּינוּ לָכֶם צִידָה כִּי בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לְבּוֹא לְרִשֵׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם לְרִשְׁתָּהּ:
 {יב} וְלִרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שִׁבְט הַמְּנַשֶּׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר:
 {יג} זָכוֹר אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד ה' לֵאמֹר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִנִּיחַ לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת:
 {יד} נְשִׁיכֶם טַפְכֶם וּמִקְנֵיכֶם יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם תַּעֲבְרוּ חֲמִשִּׁים לִפְנֵי אַחֲיֵיכֶם כָּל גְּבוּרֵי הַחַיִל וְעֲזַרְתֶּם אוֹתָם: ...
 {טז} וַיַּעֲשׂוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתֵנוּ נַעֲשֶׂה וְאֵל כָּל אֲשֶׁר תִּשְׁלַחְנוּ בָּלָךְ:
 {יז} כָּכֹל אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ אֶל מֹשֶׁה כִּן נִשְׁמַע אֵלֶיךָ רַק יְהִיָּה ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם מֹשֶׁה:
 {יח} כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִמְרָה אֶת פִּיךָ וְלֹא יִשְׁמַע אֶת דְּבָרֶיךָ לְכֹל אֲשֶׁר תִּצְוֶנוּ יוֹמַת רַק חֶזֶק וְאַמֶּץ:

1. בבלי תמורה טז

אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שנפטר משה רבנו לגן עדן... שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה. אמרו לו ליהושע שאל! אמר להם: 'לא בשמים היא'. אמרו לו לשמואל שאל! אמר להם: 'אלה המצות' - שאין הנשיא רשאי לחדש דבר מעתה.

2. מהר"ל חידושי אגדות ב"ב עה ע"א

'זקנים שבאותו הדור אמרו: פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה'. ומה שאמרו פני משה כפני חמה, היינו שהיה מסתכל באספקלריא המאירה ולכך היה פניו כפני חמה, אבל יהושע היה מסתכל באספקלריא שאינה מאירה ולפיכך היה פניו כפני לבנה.

3. מלבי"ם יהושע א, א

קרא את משה בשם עבד ה' לאמר שגם אחרי מותו נקרא בשם עבד ה', כדברי חז"ל (סוטה יג ב) מה כאן עומד ומשמש אף שם עומד ומשמש, ר"ל כי הצדיק העוסק רק להשלים את עצמו תופסק עבודתו בעת מותו, אבל העוסק לשלמות הדור והדורות הבאים, הוא זוכה ומזכה לדור אחרון. והעבודה המתמדת בסבתו גם אחרי מותו תקרא על שמו.

4. רלב"ג יהושע א, א

הנה קרא יהושע בן נון משרת משה להעיר שהסבה היתה בהגעתו למדרגת הנבואה היותו משרת משה כי מפני זה היה תמיד עמו ולמד מחכמתו ומהנהגתו בכל פעולותיו מה שלא היה דרך לתלמיד שאינו משרת ללומדו... וזה ממה שיורה 'כי גדולה שמושה יותר מלמודה'.

5. מדרש רבה נשא

'נצר תאנה יאכל פריה' - מדבר ביהושע שהוא שמש את משה, כמה דתיקא (שמות לג, יא): 'ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל'.

למה נמשלה תורה כתאנה? שרוב האילנות: הזית, הגפן, התמרה נלקטים כאחת, התאנה נלקטת מעט מעט. וכך התורה היום לומד מעט ולמחר הרבה לפי שאינה מתלמדת לא בשנה ולא בשנים. עליו נאמר 'נוצר תאנה'.

6. רש"י שמות כ"ד, יג

לא ידעתי מה טיבו של יהושע כאן. ואומר אני, שהיה התלמיד מלוה לרב עד מקום הגבלת תחומי ההר, שאינו רשאי לילך משם והלאה, ומשם יועל משה לבדו אל הר האלהים, ויהושע נטה שם אהלו ונתעכב שם כל ארבעים יום, שכן מצינו, כשירד משה: 'וישמע יהושע את קול העם בְּרַעַה', למדנו שלא היה יהושע עמהם:

7. מדרש רבה כא, יד

וידבר משה אל ה' לאמר, יפקד ה' אלהי הרוחות... מה ראיה לבקש הדבר הזה אחר סדר נחלות? אלא כיון שירשו בנות צלפחד אביהן, אמר משה: הרי השעה שאתבע בה צרפי, אם הבנות יורשות - בדין הוא שירשו בני את כבודי.

8. רש"י יהושע א, יא

הכינו לכם צדה. כל דבר הצריך לדרך וכלי זיינים למלחמה אמר להם לתקן שאם אתה אומר במאכל ובמשתה הרי היו מסתפקים במן שבכליהם עד ט"ז בניסן...

9. מצודת דוד - שוטרי - הם הממונים להשמיע להעם דברי המושל ולהכריח על קיומם כמו שופטים ושוטרים (דברים ט"ז).